

Föreningen för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh

SUS-nyheter

www.susisverige.se • susisverige@gmail.com • Pg 18 95 87-9 • Medlemsavgift 150 kr/år
Postadress: Föreningen för SUS - kvinnoprojekt i Bangladesh,
c/o Kjell Johansson, Färggårdstorget 38, 116 43 Stockholm

November 2018

Styrelsen
rapporterar

Köp rättvisa julklappar

Om du tänker köpa julklappar och bor nära Stockholm eller Uppsala är det på Schysst jul-marknaderna du ska börja leta! Där bidrar nämligen dina pengar till en rättvisare värld.

Broderade elefanter.

Schysst julmarknaderna är ett alternativ och komplement till den traditionella julhandeln. De samlar företag och organisationer som visar att det går att tillverka varor med hänsyn till människor och miljö.

Det är Svalorna som arrang-

erar julmarknaden i Stockholm som äger rum helgen 1-2 december i ABF-huset på Sveavägen 43, klockan 10-16 båda dagarna.

I Uppsala är det Studieförbundet Bilda, Fairtrade Shop Globalen och Uppsala Mis-

Batikmönstrade herrskjortor.

sionskyrka som arrangerar marknaden, som äger rum den 15 december klockan 11-16 i Missionskyrkan på S:t Olofs-gatan 40.

Nytt hantverk från SUS

I år har vi mycket nytt hantverk, både textila broderade och batikmönstrade, och av bambu. Vi har återigen fått in stora broderade elefanter, och vi har lätta bambu kulor som kan användas som julprydnader.

Vi tar tacksamt emot hjälp om du kan stå ett pass på cirka tre timmar på någon av julmarknaderna. Kontakta i så fall Christina Tillö, ordförande, på 070-844 53 54, på sms.

Maj-Lis Koivisto

Annika Gillegård och Birgitta Persson sålde SUS-produkter på förra årets Schysst jul-marknad i Stockholm.

Lösningen på julklappsbekymren

Vi har lösningen julklappsbekymren: Ett gåvokort som gör gott!

Pengarna vi får in går till Shelter house, ett skyddat boende för utsatta kvinnor, beläget i Netrakona i norra Bangladesh.

Vi har ett neutralt gåvokort och ett med en julhälsning.

Ange vilket du önskar.

Betala från 200 kronor per kort till pg 18 95 87-9.

Skriv namn och kontaktuppgifter så att vi kan nå dig. Och kom ihåg att ge oss adressen som vi ska skicka kortet till!

Mejla gärna uppgifterna till: susisverige@gmail.com.

Maj-Lis Koivisto

Tack för allt stöd 2018

December närmar sig och som många tidigare år deltar föreningen i Schysst jul-marknaderna i Stockholm och i Uppsala.

Vi har fått nya fina hantverksprodukter från SUS. Hoppas att ni kommer förbi!

Det har varit ett spännande år då vi började vårt samarbete med Kväkarna och Vänortsföreningen Jönköping-Bangladesh.

För att stärka banden med SUS bjöd vi in två av SUS medarbetare, Khaled Ehtesham och Narayan Sarker, till Sverige under tre veckor i september, läs mer på sidan 3. För oss i styrelsen var det en stor glädje att umgås med Khaled och Narayan. Mycket av styrelsens arbete under året har varit att förbereda och genomföra deras besök.

Bangladesh står inför stora utmaningar. Flyktingarna från Myanmar är en påfrestning för landet. Just nu är det matbrist i flyktinglägren.

Förutom detta är Bangladesh ett av de länder som drabbas värst av klimatförändringarna. Vädret har blivit oförutsägbart. En del av era gåvor går till katastrofer som kölden i våras. Tack vare SUS arbete i norra Bangladesh får många det bättre.

Tack för stödet under året. Hoppas att ni fortsätter att vara medlemmar i föreningen även under 2019!

Christina Tillö, ordförande

Blå vägens odlingar överst och besöket på Livstycket under den, båda i Tensta.

Nätverksmötet på Kväkargården överst till vänster, diktläsning på medlemsmötet, bilden till vänster, besöket hos MÄN, och besök på Alla kvinnors hus. *Foto samtliga bilder: Maj-Lis Koivisto*

Lyckat besök från SUS

Under de tre intensiva veckor som SUS-medarbetarna Khaled Ehtesham och Narayan Sarker besökte Sverige och Finland hann de med många studiebesök, och också möten med de organisationer som stöttar SUS och dessa organisationers medlemmar.

Den 7 oktober deltog de i ett medlemsmöte i vår förening. Inför ett 20-tal åhörare berättade de om SUS verksamhet och visade bilder från de olika aktiviteter som SUS gör.

Medlemsmötet hade även ett bangladeshisk kulturprogram, med diktläsning, sång och dans, samt mycket god bangladeshisk mat som Selina Parvin och Israt Lindblom hade lagat.

Snabbt besök i Finland

Innan medlemsmötet hade Khaled och Narayan varit

i Finland på en snabbvisit och träffat Friends of SUS Finland. De hade också haft möten i två dagar med Kväkarhjälpens och Svenska Missionsrådet i Stockholm, åkt till Jönköping och träffat Vänortsföreningen Jönköping-Bangladesh, samt även hunnit med att ha ett möte med Svalorna Indien-Bangladesh i Lund.

Nätverksmöte i Stockholm

Vi hade den 29 september ett nätverksmöte på Kväkargården i centrala Stockholm där samtliga organisationer förutom Svalorna deltog.

På mötet delade vi erfarenheter om samarbetet både med varandra och med SUS, samt diskuterade hur SUS ska kunna behålla kvinnor i ledande positioner.

I dag är det många kvinnor som lär sig grunderna i utvecklingsarbete hos SUS, men

sedan får erbjudanden om arbete i andra internationella organisationer. SUS är på så sätt en plantskola för kvinnor, men har tyvärr inte själv möjlighet att matcha andra organisationer när det gäller lön och andra förmåner.

Många studiebesök

Av studiebesöken var det särskilt det hos Män för jämställdhet som Khaled och Narayan tyckte var givande.

Men alla besök hos olika organisationer som arbetar med fattigdomsbekämpning, alfabetisering, jämställdhetsfrågor, våld mot kvinnor och aktiviteter som bidrar till egen försörjning var bra på olika sätt, tyckte de.

Khaled och Narayan bodde hos några av styrelsemedlemmarna och fick därmed också delta i hyfsat vanliga svenska familjeaktiviteter.

Flera av föreningens medlem-

mar bjöd hem dem på lunch eller middag, vilket var mycket uppskattat, både av dem och av oss i styrelsen.

Lyckat och lärorikt

Sammanfattningsvis var besöket väldigt lyckat. Vi lärde känna dem och förstod mer om SUS och de lärde sig också mycket om hur våra olika organisationer arbetar.

Det var första gången vi samordnade resan med Kväkarhjälpens och Vänortsföreningen Jönköping-Bangladesh, vilket innebär att vi delade på kostnaderna och planeringen av besöket, vilket vi alla har nytta av.

Ett ytterligare plus från höstens besök är att vi fick mycket nytt hantverk som vi kan sälja på julmarknaderna och vid andra tillfällen och därmed bidra till SUS viktiga verksamheter.

Maj-Lis Koivisto

Folket i Bangladesh har en mängd olika partier att välja på.

Foto:

Maj-Lis Koivisto

Val i Bangladesh 23 december

Mr KM Nurul Huda, ledare för valkommissionen, meddelade den 8 november att det elfte parlamentsvalet sedan staten Bangladesh bildades kommer att äga rum den 23 december 2018. Det skriver The Daily Star 9 november.

I juni 2018 fanns det 40 registrerade politiska partier i Bangladesh. Dessutom har valkommissionen mottagit 75 ansökningar för registrering av nya politiska partier. Av dessa har 73 avförts, enligt The Daily Star 28 juni.

Parlamentet, Jatiya Sangsad, har 350 platser av vilka 50 är reserverade för kvinnor. 300 ledamöter väljs i valet. De 50 kvinnorna utses efter valet av de partier som har plats i parlamentet och fördelas proportionellt efter partiernas andel i parlamentet.

Måste ej vara partiansluten

Val ska hållas vart femte år. Både män och kvinnor är valbara till parlamentet. För att kunna väljas måste man vara bangladeshisk medborgare och över 25 år. Man får inte ha dubbelt medborgarskap.

Ledamöterna får inte ha suttit i fängelse i mer än två år för att kunna ställa upp till val, om man inte suttit av denna tid fem år före valet.

Ledamöter väljs genom direkt omröstning i sin valkrets. Den som får flest röster i valkrets, oavsett valdeltagande eller andel, vinner valet. Ledamöterna väljs för fem år och kan omväljas på obestämd tid. De kan vara anslutna till ett politiskt parti eller vara oberoende.

Awami League störst

Ledaren för det parti som innehar majoriteten av platserna i parlamentet blir premi-

ärminister. Presidenten väljs av parlamentet.

De tre största partierna är Bangladesh Awami League (AL), Bangladesh National Party (BNP), och Jatiya Party. BNP leder en allians med 20 partier, bland annat Jamaat-e-Islami Bangladesh medan Awami League består av mer vänsterinriktade och sekulära partier.

Jatiya Party leds av den tidigare militäre ledaren Hossain Mohammad Ershad.

Bittra rivaler

I flera decennier har rivaliteten mellan Awami League och BNP varit bitter med protester,

våld och även mord. Studenter är starkt politiskt engagerade, vilket är ett arv från befrielseströrelsen. Flera partier har studentförening och studenter har valts till parlamentet.

För närvarande leds landet av Awami League-koalitionen. Premiärminister är dess ledare Sheikh Hasina, 72 år. Sheikh Hasina kommer att ställa upp i 2018 års val, hennes sista val, enligt egen utsago.

BNPs ledare Khaleda Zia, 73 år, sitter i fängelse sedan nio månader dömd till fem års fängelse för korruption. Då hennes hälsa är dålig är hon på sjukhus sedan den 5 oktober.

Sedan datum för valet presenterades har BNP-koalitionen mötts och diskuterat om de kommer att ställa upp, vilket de inte gjorde i valet 2014. De har önskat att valet blivit senarelagt.

Enligt en artikel i The Daily Star den 10 november, lutar det åt att BNP ställer upp, men det definitiva beslutet är inte taget när denna artikel skrivs. Fokus för alliansen ligger nu på att få dess ledare Khaleda Zia frigiven.

Kvinnoplatser i parlamentet

- I nuvarande parlament finns 71 kvinnliga ledamöter, varav 50 sitter på de reserverade platserna för kvinnor som utses av parlamentet efter valet.

- Även om det inte finns något rättsligt hinder för kvinnor att kandidera till de 300 valbara platserna är det svårt för dem

att bli nominerade av sitt parti.

Det finns fördomar mot kvinnor inom de politiska partierna.

”Våra manliga kollegor vill inte se oss ta större plats, och även våra ledare har diskriminerande attityder”, säger Ms Khatun, som sitter på en av de reserverade platserna.

Eva Hägerstrand

Land med rik barnlitteratur

I början av oktober inbjöd den bengalisksvenske poeten Anisur Rahman och Författarförbundet till ett möte med två bangladeshiska och en indisk författare för att tala om barnlitteraturen i Bangladesh.

Anisur Rahman kom 2009 till Sverige som fristadsförfattare.

Författaren, poeten och förlagschefen Tarik Sujat berättade om barnböcker i Bangladesh den 1 oktober. År 1802 utgavs den första tryckta barnboken. Barnböckerna var upplysande och moraliska. Med nobelpristagaren Rabindranath Tagore förändrades detta och barnböcker blev mer underhållande.

Tagore blev 1913 den förste icke-europé som mottog Nobelpriset i litteratur.

Mångsidiga författare

I dag finns en rik barnlitteratur i Bangladesh. Det är vanligt att en och samme författare skriver vuxen- och barnlitteratur, poesi och prosa.

Det finns tidningar för barn och några av de stora dagstidningarna innehåller en helg-bilaga för barn. I den skriver både professionella författare

Foto: Eva Hägerstrand

och barn. Det finns barnlitteratur på bibliotek och biblioteksbuskar där inte bibliotek finns.

Illustrationerna viktiga

Stor vikt läggs vid böckernas design och sedan barnbokens början har ledande konstnärer illustrerat böckerna. Bilderna ska vara mycket färggranna. En del författare illustrerar sina egna böcker.

Varje år i februari, på den månadslånga bokmässan Ekushey Book Fair i Dhaka, presenteras nära nog samtliga böcker som kommit ut under det nyss gångna året. Här finns även en avdelning för barnlitteratur.

I Dhaka Tribune stod i år att läsa att cirka 60 förläggare

kommit till bokmässan med barnböcker och att barnens bokhörna drog till sig många människor.

Det finns en nationell barnakademi, Bangladesh Shishu Academy. Akademin kom till 1976 med syfte att främja barns kulturella utveckling.

Med e-böcker är utmaningen nu att formge böckerna för datorn/mobilen/paddan.

Eva Hägerstrand

Läs mer om Ekushey Book Fairs: <https://www.dhakatribune.com/bangladesh/dhaka/2018/02/05/childrens-corner-popular-book-fair>
Bangladesh Shishu Academy: https://en.wikipedia.org/wiki/Bangladesh_Shishu_Academy

Noterat sedan sist:

Film om garverier. Naturskyddsforeningen har gjort en film om arbetsmiljön i garverierna i Bangladesh: "Så tillverkas läder".

Psykatri. Patienter med psykiatriska diagnoser har det inte lätt i Bangladesh. Psykiatrin får en ytterst liten andel av sjuk- och hälsovårdens budget. Bildreportage i The Guardian: "The state of mental health care in Bangladesh – in pictures".

Stigande havsnivåer. Havsnivåerna stiger i Sundarbans, skriver Daily Mail: "Peter Osborne sees effects of changing temperatures in Bangladesh".

Sexuellt våld. FN och Bangladesh tar upp sexuellt våld mot rohingyas skriver Dhaka Tribune: "Bangladesh, UN sign up to address sexual violence against Rohingyas".

Farlig luft. Luftföroreningarna i Dhaka dödar tiotusentals varje år, skriver The Daily Star: "Pollution the killer".

För lite lön. Minimallönerna höjs men är fortfarande för låga enligt Union to union: "Vem kan leva på en minimal lön i Bangladesh?"

Köp Begum Rokeyas bok

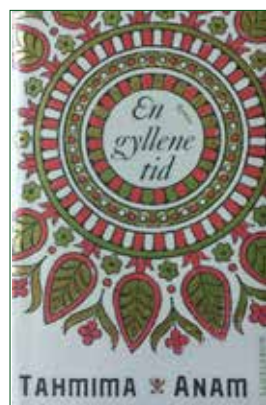
Föreningen säljer Begum Rokeyas bok *My Way to Freedom Through the Light of Experience* för 150 kronor. Priset är inklusive frakt och emballage. Sätt in pengarna på vårt pg-konto 18 95 87-5, ange din adress så kommer den med posten. M-LK

Föreningens bokcirkel går vidare

Föreningens bokcirkel har nu träffats tre gånger för att prata om böcker från eller om Bangladesh. I mars 2019 träffas vi nästa gång, hör av dig om du vill vara med!

Inför bokcirkeln har vi frågor som vi kan fundera över när vi läser boken och som sedan är ett underlag för samtalet kring den. Det handlar till exempel om karaktärerna, om det finns något speciellt tema, vilka känslor boken väcker.

Frågorna är dock bara en vägledning. Samtalet kan handla om helt andra saker, beroen-

de på vad deltagarna vill ta upp.

I oktober träffades vi och pratade om *En gyllene tid*, Tahmima Anams hyllade

debutbok. Boken handlade om en kvinnas utveckling under frihetskriget 1971, där hennes barn var involverade i motståndskampen och hur det påverkade henne.

Det är en välskriven och spännande bok, lägmäld och med väl valda detaljer som för handlingen vidare. Vi rekommenderar den varmt!

Vilken bok vi läser nästa gång är inte klart ännu, men hör av dig om du vill vara med, så kan du vara med och påverka valet!

Maj-Lis Koivisto
tel 0700-20 90 29

Boka 24 mars för årsmöte

Den 24 mars nästa år håller föreningen årsmöte kl 16-19 i Solidaritetshuset på Tegelviksvägen 40 på Södermalm, Stockholm. Kallelse och årsmöteshandlingar kommer i nästa nyhetsbrev i början av 2019.

Selina Parvins föräldrar till vänster, bilden tagen i slutet av 1950-talet. Ovan Selina till vänster med två av sina syskon. Bilden är troligen från 1971, då Selina var åtta år. *Foto: Privat*

Flykten från Dhaka 1971

Frihetskriget i Bangladesh präglades av mycket våld och spår och trauman finns i samhället fortfarande. Selina Parvin, ledamot i föreningens styrelse, skriver här om sina egna upplevelser 1971, då hon var åtta år och fick fly från Dhaka tillsammans med sin familj.

Nio månader är en lång tid och jag var bara runt åtta år 1971. Jag var för liten för att komma ihåg allt som hände i vårt liv då. En hel del minns jag inte och en del kommer jag ihåg. Kanske för att det har diskuterats och berättats av vuxna eller händelserna är så starka att de har lämnat djupa spår, som nog aldrig kommer att kunna glömmas bort. Det är från de svaga och blandade minnena som min berättelse här kommer. Det är bara en av 100 miljoner människors berättelser, där många inte ens fick chans att berätta sin historia. Det finns också många berättelser som inte ens går att skriva om.

Vår familj bestod av mamma, pappa, jag, mina tre systrar och fem halvsyskon. Min pappa var affärsman och gjorde affärer med Västpakistan till kriget bröt ut. Han kunde prata urdu, vilket blev hans räddning senare under kriget. Min mamma var hemmafru och hade fullt upp med många hemsysslor med denna stora familj. Vi gick till skolan, kom hem och läste läxan. På fritiden kunde vi leka med grannbarnen, oftast på helgerna. Allt var frid och fröjd, förutom att min pappa ensam hade det ekonomiska ansvaret för hela familjen.

Jag, min syster och några av våra

grannbarn brukade leka tillsammans efter att vi kom hem från skolan och hade vilat efter maten.

Vi skulle leka som alla andra dagar på baksidan av vårt hus där det fanns en liten tom och obebyggd plats. Den öppna platsen var intensivt använd, både av barn och vuxna. Vi kunde leka kurragömma, spela fotboll eller badminton eller bara vara.

Men när vi skulle leka sa mamma att "i dag får ni stanna hemma". Vi hade hört de senaste dagarna att det var något oroligt med landet, men förstod inte riktigt vad det var för något.

Jag och min storasyster gick ner bakom huset trots min mammas förbud, men där fanns inga andra barn att leka med. Ingen kom den dagen. Vi gick tillbaka upp. Vi ville vara på taket, där vi också brukade umgås, men vi fick inte lov att göra det heller den dagen.

Min pappa satt alltid vid radion och lyssnade. Min farfar skickade telegram efter telegram att vi måste lämna Dhaka. "Det kommer att hända något hemskt", skrev han.

Efter den dagen gick det inte så många dagar innan allt bara blev värre och värre. Vi slutade inte bara att leka, vi slutade att gå till skolan, vi slutade hälsa på andra. Vuxna lyssnade på radio och var spända. Våra föräldrar försökte skydda oss så gott det gick från alla hemskheter som pågick i landet. Vi skulle inte se eller veta det grymma, det brutala inom mänskligheten. Vi skulle inte känna till att vi människor kan vara fiende till en annan människa, att vi nu hade en fiende som vill göra oss illa!

Men vissa saker gick inte skydda oss från att se eller uppleva, trots den skyddade miljön hemma hos oss. Min pappa satt alltid vid radion och lyssnade. Min farfar skickade telegram efter telegram att vi måste lämna Dhaka. "Det kommer att hända något hemskt", skrev han. Vilket min pappa redan anade. "Det kommer att bli massakrer, vi måste lämna Dhaka!" Det är vad alla anade.

Vi bodde i den äldre delen av Dhaka där många urdotalande muslimska pakistanker bodde och även många hinduer. Det var även dem vi lekte med och speciellt stora religiösa dagar, typ stora pujadagar, brukade vi hälsa på och fira tillsammans med vår hindugrannar och vänner. För oss var det ingen skillnad mellan oss på grund av religion då.

Vi överlevde den 25 och 26 mars, men det gjorde inte många andra efter

Fortsättning på nästa sida

Haji Tanje Ali Mia, Selinas farfar ovan, cirka 1965. Till höger en bild från en picknick med familj och vänner i slutet av 1970-talet. Foto: Privat

Flykten från Dhaka

Fortsättning från föregående sida

”operation searchlight”. Den 27 mars 1971 förklarade Sheikh Mujibur Rahman Bangladeshes oberoende från Pakistan. Han deklarerade Bangladesh självständigt när han inte fick makten i parlamentet fast han vann valet. Efter detta och efter dödsskjutningar från pakistanska soldater, det som kallas operation searchlight, blev han fängslad.

Allteftersom searchlight fortsatte började ännu fler pakistanska soldater att marschera in i landet, i den östpakistanska delen som skulle bli Bangladesh en dag. Överallt rådde det kaos, protester och utgångsförbud. Studenterna protesterade. Vi hörde skottlossning på natten.

En dag blev vi vittne till en hemsk händelse. Vi såg från taket hur människor blev tillfångatagna av soldater och fick stå på vägen i rad i väntan på att bli skjutna. Oskyldiga lärare, läkare, journalister och andra högutbildade människor. Vi kunde se hur deras händer var bundna på ryggen. Benen var fastkedjade med varandra i en lång rad.

Vi kunde se att de var rädda och nervösa även om vi inte kunde se deras ansikten klart från så långt håll. Rädslan flöt runt omkring dem och ända fram till oss.

Min mamma kom flämtande och tog oss in i rummet. Vi var förskräckta. Vi var frågvisa och undrande, varför, vem och när? Men inga svar.

Även om vårt hus låg bland många urdotalande västpakistanier, var vårt hus ett gömställe för några. Min pappa gömde några hindufamiljer. Hinduer hade en ännu värre situation. Många måste lära sig suror, som är små stycken ur Koranen, och fick ändra från sinamnamn till muslimska namn. Några familjer gömde sig i var källare. Det var hemligt så att inte ens vi skulle veta om det.

En kväll hamnade
vår båt i en skottlossning. Alla släckte
ljusen och vi fick
hålla andan tills det
lugnade sig.

Månader gick utan tecken på fred. Situationen blev ohållbar. Varje dag hörde vi om många som blev dödade, våldtagna och om många som lämnade allt och flydde inom landet eller utomlands för att rädda sina liv. Jag minns inte riktigt hur det gick till, men en dag skulle vi lämna Dhaka och bege oss till landet, till farfar. Där skulle det vara tryggare för oss än i huvudstaden. Vi packade det nödvändigaste och med fyra andra familjer tog vi oss till en sjö för att resa vidare med en stor båt.

Det var en kaotisk situation och vi visste vid det laget inte

något om var resten av våra släktingar befann sig. Min mamma visste inget om sina syskon eller sina föräldrar. Det gick inte att få kontakt med någon och alla bara flydde åt olika håll. Många till Indien, många till olika ställen inom landet.

Vi barn med våra mammor sov på trägolvet inne i båten och alla män sov utomhus under bar himmel. Vi fick en måltid om dagen som bestod av ris och en tunn dalsoppa. Några män i gruppen fick bara dricka risvatten, maten räckte inte till alla mot slutet av resan.

Efter några veckors resa kom vi till små sjöar där det inte gick att gå in med den stora båten. Så nu gällde det att byta till mindre båtar. Jag minns att pappa såg till att alla fick tag på båtar först före oss. Vi fick vänta med tålmod. Det var inte så lätt att få tag på en liten båt ute i en sjö under orostiden.

Alla familjer åkte åt olika håll. En kväll hamnade vår båt i en skottlossning. Alla släckte ljusen och vi fick hålla andan tills det lugnade sig.

Jag minns hur min mamma bad och höll oss nära sitt bröst så hårt att vi inte skulle bli dödade den natten.

En annan gång hamnade vi i en storm. Vi överlevde den också.

Båten flöt flera dagar, nätter, flöt förbi många lik, både människor och djur, sida vid sida, uppsvällda. Landet hade

Fortsättning på nästa sida

Frihetskriget i Bangladesh

Kort bakgrund:
När britterna lämnade Indien 1947 delades landet i två delar utifrån religion, hinduer i Indien och muslimer i Pakistan.

Pakistan bestod av två delar som geografiskt låg på varsin sida om Indien. Västpakistan, nuvarande Pakistan, och Östpakistan, nuvarande Bangladesh.

Pakistanets regering, som till stor del dominerades av väst, förklarade tidigt urdu som det enda officiella språket i hela Pakistan vilket utlöste ett stort missnöje i Östpakistan, där man pratade bengali/bangla.

24 år av politiska och ekonomiska orättvisor ledde så småningom till ett nio månader långt blodigt frihetskrig. Till slut, 1971, blev Bangladesh självständigt.

Dagens Bangladesh:
Som en nytt och litet land med sitt mångkulturella och komplicerade politiska system kämpar Bangladesh fortfarande med att få till en fungerande demokrati.

Det är lång väg att gå. Bangladesh som kämpade i kampen för självständighet genomlevde Bangladesh ett blodigt frihetskrig, där många miste livet eller förlorade sina nära och kära. Bangladesh har inte lyckats etablera fred och ordning. Våld, korruption och politiska oroligheter verkar ha blivit permanenta.

Massmördarna från 1971 går fria än. Först 40 år efter krigsslutet började krigsförbrytarna att ställas till svars.

Den radikala islamismen har vuxit under de senaste åren och landet har drabbats av flera våldsamma islamistiska terroråd.

Myndigheternas svar på den växande islamismen har varit ambivalent.

2015. Systrarna och systerdottrarna samlade i Dhaka, Selina längst till höger. Äldsta system saknas på bilden, hon avled 2014.

Foto: Privat

Flykten från Dhaka

Fortsättning från föregående sida

förvandlats till en massgrav och det kunde vara vår tur när som helst.

Efter en hel månads resande, utan tillräckligt med mat, utan riktig sömn och dusch, kom vi fram. Vår familj, våra farbröder och kusiner och flera andra familjer fick trängas i samma hus.

Livet på landet kanske var lite lugnare men vi var långt ifrån säkra.

Min mamma hade en väska färdigpackad med alla nödvändigheter. När tiden var inne skulle vi kunna rymma snabbt.

Vi hade också våra egna små väskor. Vi packade ner våra favoritklänningar och hårband.

En kväll, strax innan middagen, när riset fortfarande stod på spisen, kom det larm om att vi måste fly. Soldaterna hade attackerat grannbyn.

Vi flydde precis som vi var med hjärtat i halsgropen, barfota utan de nödvändiga

väskorna, riset lämnades på spisen.

Det fanns ingen tid att tänka, det var bara kaos och skräck. Soldaterna kunde bränna huset och döda alla. De till och med våldtog både mödrar och döttrar innan de mördades.

Vi tog oss med båten till en släkting på andra sidan sjön och gömde oss i mörkret, tills det blev ljust och säkert för oss att återvända. När vi kom tillbaka hem, sent på morgonen dagen efter, såg vi den brända riskastullen som vi hade lämnat i all hast.

Det är tur att vi var små, vi hade inte riktigt fattat det hemska med kriget. Men vi såg en hel del och kände hur oroliga våra föräldrar och vuxna runt omkring oss var.

Deras oro gjorde oss otrygga och rädda. Vuxna slutade prata, slutade skratta. Min mamma var orolig över att inte veta var hennes syskon eller föräldrar var. En av hennes systrar hade rymt med sin enmånaders baby från by till by.

Min mamma visste inte då att systemen fick gömma sig med sin baby i en sjö mitt i natten, med bara huvudet ovanför vattenytan när soldaterna var nära. Babyen sade inte ett enda ljud och de klarade sig.

Min mamma visste inte heller om alla var vid liv eller inte. Hon visste inte då att hennes kusin och några andra släktingar var bland frihetskämparna. Vi visste inte heller att många tusen kvinnor blev våldtagna och många dödade.

Så många som tre miljoner människor dödades, över nio miljoner flydde till Indien.

Min farfar satt på kvällarna vid radion och lyssnade på BBC Bangladesh. Det kom folk från nästan hela byn och satt i det stora rummet runt honom. Det var som en nyhets-sal för byborna.

Skräcken kulminerade när min pappa en dag blev tillfångatagen tillsammans med många andra och förd till närmaste fångelse.

Vi visste inte om vi skulle få se honom igen. Alla bad till

Gud och en fruktansvärt oro fyllde hela huset. Vi grät och min mamma blev bara tyst. Alla visste att de som blir tillfångatagna aldrig kommer tillbaka. Några av mina vänners pappor återvände inte, inte ens deras kroppar blev funna.

Men till vår stora överraskning kom pappa hem efter en dag, men inte de andra.

Efter ytterligare en månad av blodigt krig blev Bangladesh äntligen självständigt! Farfar hörde först på radion hur allt fler soldater överlämnade sig efter Indiens ingripande.

Indiska soldater landade den 3 december, och efter bara två veckor blev Bangladesh självständigt.

Efter nyheterna strömmade fler och fler människor ut på gatorna och skrek "Joy Bangla!" (Seger åt Bengalen!), "Bangladesh Zindabad!" (Leve Bangladesh!)

Vi hoppade av glädje och skrek Joy Bangla! Min mamma grät, kramade oss och sa: "Nu är vi trygga."

Selina Parvin

Piaju – krispigt mellanmål

Piaju eller bora – kärt barn har många namn – är ett krispigt och populärt traditionellt mellanmål eller förrett i Bangladesh och Indien.

Det är en vanlig rätt under fastemånaden ramadan. Den är väldigt enkel att tillaga. Ett tips är att inte göra linspastan alltför kletig, gör den grov.

Piaju

4 portioner
4 dl röda linser
2 stora gula lökar
salt och peppar
¼ tsk malen spiskummin
¼ tsk malen koriander
½ tsk malen gurkmeja
färska korianderblad, hackade,
1 msk
2–4 gröna chilifrukt, eller efter smak
olja för fritering, 4 dl

Gör så här:

Skölj röda linser och blötlägg över natten eller minst ett par timmar. Linserna sväller något i vatten, så ha i tillräckligt så de ligger under vatten. Sila bort vattenet när linserna är mjuka, och skölj några gånger. Mixa linserna för att få en slät, lerig konsistens.

Blanda inte i vatten i blandningen för att hjälpa till med det, det kommer att göra det svårare att friteras.

Skala och skär lökarna i mel-

Piaju. Populärt mellanmål

Foto: Selina Parvin

lanstora, långa bitar. Inte hacka. Skölj och hacka grön chili. Skölj färska korianderblad och ta bort så mycket vatten som möjligt. Hacka bladen.

Hetta upp en stekpanna eller en bred kastrull med olja i.

Blanda alla kryddor tillsammans med lökarna. Blanda de mixade linserna med kryddblandningen.

Prova först värmen på ol-

jan genom att friteras en liten linsboll.

När oljan är tillräckligt varm kan du börja friteras piajun. Forma smeten till runda bollar eller till en plattare form om du föredrar det.

Friteras försiktigt båda sidorna tills den är krispig och gyllenbrun. Använd en gaffel för att vända den.

Värmen kan behöva sänkas

något om piajun blir gyllenbrun för snabbt.

Ta upp piajun när den är färdigfriterad och lägg den i en servett eller på ett hushållspapper för att suga upp oljan.

Servera på en gång med tamarind, chili eller yoghurtsås.

Selina Parvin
driver Food Club,
Facebookgrupp
för matbilder

GDPR – dessa uppgifter lagras föreningen

För att kunna fullfölja våra skyldigheter som föreningsstyrelse behöver vi bland annat ha ett medlemsregister.

Vi lagrar följande uppgifter om medlemmarna: Namn, adress, e-postadress om vi har den, datum för betald medlemsavgift eller gåva till föreningen, önskemål om att få informa-

tionsbrev. Uppgifterna lagras digitalt under pågående medlemskap, och i högst två år efter avslutat medlemskap.

I och med att medlemmar tidigare har lämnat uppgifterna till oss betraktar vi det som ett samtycke, och utan uppgifterna kan man inte vara medlem i Föreningen för SUS – kvinnoprojekt i Bangladesh.

Vill du att vi ska ta bort uppgifter om dig, vänligen anmäl detta till föreningens epostadress susisverige@gmail.com

För den som har fått ersättning från oss gäller skattelagstiftningen och bokföringslagen, vilket innebär att vi måste lagra uppgifterna i sju år.

Kjell Johansson
kassör

Redaktionen

Redaktör för nyhetsbrevet är Maj-Lis Koivisto (M-LK), tel 0700-20 90 29.

Skribenter i detta nummer är Eva Hägerstrand, Kjell Johansson, Maj-Lis Koivisto, Selina Parvin och Christina Tillö.

Tipsa gärna om vad vi ska skriva nästa gång!